

המביא גם פרק ראשון גיטין

אע"פ שחותמיהן עובדי כוכבים כשרים הוין מנישי נשים. ואורי^א דחותמיהן עובדי כוכבים יש לפסול אף ע"פ שכתבו ישראל ללא בני כריתות וניהו כדאמרין לקמן ועוד דבעינן לשמה ועובד כוכבים אדעתא דנפשיה קא עביד כדאמרין בספ"צ (לקמן דף כג.)

העולים בערכאות של עובדי כוכבים אע"פ שחותמיהן עובדי כוכבים כשרין הוין מנישי נשים ושחרוריהן עבדים וכדברי ר"מ בארבעה (האומר תן גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי רצה לחזור בשניהם יחזור דברי ר"מ בשלמא לרבנן מנינא למעוטי מאי למעוטי אלא לר' מאיר מנינא למעוטי מאי למעוטי הא דתניא "עדים שאין יודעים לחתום מקרעין להם נייר חלק וממלאים את הקרעים דיו אמר רשב"ג, בבמה דברים אמורים בנישי נשים אבל שחרורי עבדים ושאר כל השטרות אם יודעין לקרות ולחתום חותמין ואם לאו אין חותמין קרייה מאן דכר שמיה חסורי מחסרה והכי קתני עדים שאין יודעין לקרות קורין לפנייהם וחותמין ושארין יודעין לחתום מקרעין להם: ותו ליכא והאיכא (האומר תנו גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי ומת לא יתנו לאחר מיתה יתנו מנה לפלוני ומת יתנו לאחר מיתה כי קתני מילתא דליתיה בשטרות מילתא דאיתיה בשטרות לא קתני דשלא רבין משמיה דר' אבהו הווי יודעין ששלא ר"א לגולה משום רבינו (שיביב מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת אין כותבין ונותנין שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה והאיכא לשמה בשלמא לרבה היינו מוליד ומביא אלא לרביא קשיא ותו בין לרבה בין לרביא האיכא מחובר כי קתני פסולא דרבנן דאורייתא לא קתני והא ערכאות של עובדי כוכבים דפסולא דאורייתא הוא וקתני בעדי מסירה ורבי אלעזר דאמר (עדי מסירה כרתי והא מדקתני "סיפא ר' שמעון אומר אף אלו כשרין וא"ר זירא ירד רבי שמעון לשיבתו של ר"א דאמר עדי מסירה כרתי מכלל דתנא קמא סבר לא איכא

העולים בערכאות של עובדי כוכבים. שנעשו השטרות ע"י ז' של עובדי כוכבים: שהותמיהן, חותמין שזמורו: כשרין. דדינא דמלכותא דינא ואע"פ שהגותן והמקבל ישראלים הם: חוץ מגיטי נשים. ללא בני כריתות וניהו הואיל ולא שיכי בתורת גיטין וקידושין אבל על הדיני נטווי בני נח". וכן שיחורכי עבדים דכלל פסולא דאורייתא שה שחרור נגט אשה דגמרינן לה להאי: ר"ה. העבל: לחזור בשניהם. קודם שנתנו השליח: יחזור. דקסבר ר' מאיר הפסד וחוב הן לאותן שנשלחו להן ואין חזין חזין לאדם אלא צפניו כלומר אין אדם נעשה שליח לאדם להיות נפסד על ידו אלא"כ עשאו הוא שליח דהיינו כצפניו. ורבנן פליגי עליה דר"מ צמתני ואמר דשחרור אינו יכול לחזור משמסר ליד זה ואף ע"פ שלא עשאו העבד שליח משום דקסבר זכות הוא לעבד שיוצא מתחת רבו לחירות וזכין לו לאדם שלא צפניו לאין סהדי דניחא ליה דניהו האי שלוחו להכי: מנינא. דקתני בשלשה: מקרעין להם נייר חלק. מסרתי ורשמין צסקין על הנייר את שמות העדים וצאין העדים וממלאין את הקרעים דיו: בנינו נשים. משום תקנת עגונות שמא יראה זה המגדש לפרש ציס או מסוכן שרוצה שלא תזקק ליבם: לא יפנו לאחר מיתה. ואפי' רבנן דאמרי שיחורכי עבדים זכות הוא וזכין לאדם שלא צפניו נהי דלהכי וכה ציה דלא מצי למיהדר מיהו מודו רבנן דכל כמה דלא מטא גיטא לידיה לא הוי משוחרר וכיון דמית קדים מו לא הוי שיחוריה שחרור דנפקא ליה רשותיה מניה ומייל עליה רשות יורשין: סנו מנה לפלוני כו'. דברי סכ"מ ככותבין וכמסורין דמוי דתקון רבנן שמא תטרף לעמו עליו בחלו"ו חס לא היה מוצטח שיקיימו דבריו: כי קתני. בשאן (י"ד דברים: מילתא דליפיה. בשאן שטרות. והא מילתא איתא בשאן שטרות שאס מסר שטר מתנה לשלומו לימנו לאחר (י"ט מיתה) ומת לא יתן לאחר מיתה דהא לא חקי

מוסף רש"י

בערכאות של עובדי כוכבים. מקום בית ועד ידועים קבועין שאלו (קסו) רצה לחזור בשניהם. קודם שנתנו ליד האשה והעבד, יחזור. ואין השליח יכול לזכות בהן לנכרי דחוב הוא להן כדמפרש לקמיה (קסו) האומר תנו גט זה לאשתי. גרסין צמתני, ולא גרסין קו, שלא מפרס ליד שליח בחיי, לפיכך לא נחלקו חכמים בדבר לומר ששטר ראשונה וכה לו השליח לעבד להיות משוחרר (קסו ג'). לא יתנו לאחר מיתה. דניעור לא הוי עד דמטו לידיה וכי מטי לידיה הא מית ליה משחרר ופקעה ליה רשותיה (סו). שיביב מרע כו' אין כותבין ונותנין. לאחר שמת, שמא לא גמר להקנות לו בעל פה עד שיכתוב השטר ושטר אחר רבנן דברי סכ"מ מרע כמסורין וכמסורין דמו, אלא לענין מתנת ממונ, דלי אחר מתו נטמין אף לאחר מיתה (ב"ב קנב). עדי מסירה כרתי. דאמר (לקמן פ"ג) אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו בפני עדים גובה מנכסים משועבדים שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני חילוק העולם, שמא ימותו עדי מסירה או ילכו למדינת היס, אלא עדי מסירה עיקר (כתובות צד). כרתי. משוי ליה ספר כריתות (קדושין טח).

קורין לפנייהם וחותמיהם. ולא הוי עד מפי עד^א שאין לרביהו להעיד על עיקר המעשה אלא שאומר שכן כתוב בשטר^ב ובעי שנים קורין או אפילו יחיד כגון רב נחמן וספרי דייני דאית להו אימתא דללקמן בפ"צ (דף י"ט): **לא** יתנו לאחר מיתה. פי' בקונטרס ואפילו רבנן דאמרי זכות הוא לעבד וזכין לאדם שלא דלא איתא גיטא לידיה לא הוי משוחרר ודבר תימה פירושו כיון דזכות הוא פשיטא דזוכה לאלתר כיון דאמר^ג גבי שחרור תן כזי כדאמר לקמן ורש"י בעצמו חזר בו שפי' לקמן (דף י"ג). על משנה זו והאומר תנו גרסין ולי"ג תן גט זה שלא מסר ליד השליח בחייו לפיכך לא נחלקו חכמים בדבר לומר שמעשה ראשונה וכה לו השליח לעבד להיות משוחרר: **מילתא דאיתיה בשטרות לא קתני**. וא"ת והא פסולא דערכאות איתא בשטר מתנה כדמפרש לקמן (דף י'): חוץ מכגיטי נשים וי"ל דהשתא סבר כאידך שניויל דלקמן: **בי קתני פסולא דרבנן**. אע"ג דאיכא נמי מחובר דרבנן כגון אין כותבין טופס שמא יכתוב תורף (לקמן דף כ"א): מ"מ עיקר^ד מחובר דאורייתא אבל עיקר מוליד ומציא דרבנן אע"פ שרצה ניתמן משום לשמה דאורייתא^ה:

בעדי מסירה ור"א

ה"ק למאן דסבר כר"מ בארבעה והא דקאמר הש"ס נמי אלא לר"מ מנינא למעוטי מאי למאן דסבר כר"מ^ו קאמר: כו'. ואכשר להו בעדי מסירה וכשכתבו סופר ישראל: **מגלל דס"ק סבר לא**. כרתי עדי מסירה אלא עדי חתימה ופסולא דאורייתא הוא: איכא

דחיקקה חשיבה כתיבה כמו כתב ע"ג טבלא ופינקס הכא לא חשיב כתב ע"ג כתב דפסקין בפ"צ (לקמן דף י"ט). דאין כאן כתיבה גמורה אלא שרשמין קת"י כדי לחתום עליו עדים ועוד^ה דאפי' דיו על גבי סיקרא חשיב לקמן בפ"צ (דף י"ט) כתב לענין צבת אע"פ שהסיקרא לצדה היא כתב^ו אבל לשון מקרעין לא משמע כפי' הקונט' דהוה ליה למימר מסרתי ור"מ פי' שלוקחין נייר חלק ומקרעין עליו^ז שמות העדים מעבד לעבד^ח ומשימין אותו על קלף שהגט כתוב בו וצאין העדים וממלאים את הקרעים דיו^ט ונכרת הכתיבה ע"ג הגט בירושלמי פריך והלא כתב ראשונה הוא פירוש ואין הגט יכול להתקיים בחותמו^י ומשי כשהרחיב להם את הקרעים והעדים אין ממלאין לגמרי כל רחב הקרע^{יא}:

למה שכתבו חכמינו ור"מ אע"פ דקתני וכדברי ר"מ בארבעה וה"ק למאן דסבר כר"מ בארבעה והא דקאמר הש"ס נמי אלא לר"מ מנינא למעוטי מאי למאן דסבר כר"מ^ו קאמר: כו'. ואכשר להו בעדי מסירה וכשכתבו סופר ישראל: **מגלל דס"ק סבר לא**. כרתי עדי מסירה אלא עדי חתימה ופסולא דאורייתא הוא: איכא

א. מן התורה, דלא עדיף מעבד דפסול לעדות. ב. משום תקנת הש"ס. ג. משהו צריכינן לשל וליחן בשטרותיהם, וסבמו על זה. ד. מוס' האש"ס. ה. ודלא כפירוש"י שפי' שאע"פ שחותמיהן גרים כשרים משום שצטוו בשל הדינין, משמע שרובה להבשרין בשאר שטרות מן התורה. מוס' האש"ס. ו. להכריא. מוס' האש"ס. ז. אפי' אי הוי כתב, כיון שהעליון חשוב טפי מן החתהן לא חשיב כתב ע"ג כתב. מוס' האש"ס. ח. אע"פ דאמר לקמן אפי' שאנו מדמין נעשה מעשה, הי"מ דיו ע"ג סיקרא דסיקרא חשיב כתב אבל דיו ע"ג שימא כתב גמור הוא בין לענין שבת בין לענין גיטין. מוס' האש"ס. ט. לא חשיב נגזעים בנייר חתוב כתב בו. אלא. מוס' ר"ד לקמן י"ט. י. איתני עדים. יא. האותיות של. מוס' האש"ס. יב. שנמצא הנייר שלם ושמות העדים הוא החלל. מוס' ר"ד לקמן י"ט. יג. איתני עדים. יד. וכתבו בחוסי דרוקא דרך כתיבה אבל לא לשפיר דיו על הנייר, שאין זו כתיבה. רשב"א. יא. וד'הלא אין כותבין דומה לשאר כתיבת דין שהיו הן כותבין מוס' שצירו הראשונים. מוס' האש"ס. יב. והותמין דומה לשאר כתב דין: ולפירש"י נמי לפרש שנטוין להם סריטה רחבה. מוס' האש"ס. יג. שהיו הוא בעצמו ראה אותה עדות ואינו מאמין אחרים בה. ר"ן לקמן י"ט. ד. וזו אינה עדות אלא מילתא דעבידא לאגלווי הוא. ר"ן לקמן י"ט. ט. מוס' האש"ס. יז. מ"מ סתם ספרי דדייני מוגבר גמרי. מוס' האש"ס. יז. בהא. רשב"א.